

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นหน้าที่ที่รัฐพึงจัดให้อย่างทั่วถึงและเป็นการศึกษาภาคบังคับ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในด้านความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตว่า "จะมุ่งให้ผู้เรียนมีนิสัยส่วนตัวและส่วนรวมทั้งกายและจิตใจ" (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 2) ดังนั้น หนทางและวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีพฤติกรรม ลွยภาพดีได้นั้น ย่อมต้องอาศัยการคัดโครงการลွยภาพในโรงเรียนเป็นสำคัญ โครงการลွยภาพ ในโรงเรียนประกอบไปด้วยการคัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การคัดบริการลွยภาพแก่นักเรียน การจัดการเรียนการสอนลွยภาพแก่นักเรียน โครงการลွยภาพในโรงเรียนจึงเป็นโครงการที่มุ่ง ในการดำรงรักษาและส่งเสริมลွยภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้มีลွยภาพดีโดยถ้วน หน้ากัน แต่การคัดโครงการลွยภาพอื่นในโรงเรียนให้ได้ผลดีบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวได้นั้น จะต้อง ได้รับความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานหลายแห่งด้วยกัน เช่น ครูใหญ่ ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอนประจำวิชา รวมไปถึงครูทุกคนในโรงเรียน บุคลากร นักเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่จากหน่วยราชการอื่นที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับลွยภาพ

การคัดโครงการลွยภาพในโรงเรียนสำหรับนักเรียน เป็นกระบวนการคัดโอกาสและ ประสพการณ์การเรียนรู้เรื่องลွยภาพให้นักเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ประกอบกับ โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมซึ่งนักเรียนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตและ สังคม ประสพการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนที่กำลังอยู่ในระยะพัฒนาทั้งร่างกาย และจิตใจนั้นก็จะติดตัวนักเรียนไปจนตลอดชีวิต ดังนั้น ประสพการณ์ในวัยเด็กที่ได้รับจากโรงเรียน ระดับประถมศึกษาตัวเอง ที่จะมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อพฤติกรรมของนักเรียน โดยเฉพาะเมื่อ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ออกไปประกอบอาชีพในสังคม นอกจากนั้นโรงเรียนยังมีอาณาเขตอันจำกัด มี การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มตามกำหนดเวลาที่แน่นอน ประกอบกับความเขว่วัยของนักเรียน ซึ่งเปรียบ

ได้กับไม้อ่อนที่ยังสามารถตัดได้อย่างง่ายดาย ซึ่งมีส่วนช่วยให้อำนวยความสะดวกในการคัดโครงการสู่สภาพ
 ในโรงเรียนได้ผลดี กล่าวคือ สามารถแก้ปัญหาสู่สภาพนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่ากับ
 การลงทุนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นั่นคือ หากนักเรียนมีปัญหาทางสู่สภาพก็สามารถค้นพบได้
 โดยง่าย และสามารถให้บริการเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันโรคและการรักษาโรคแก่นักเรียนได้ทั่ว
 ถึง โดยใช้เวลาและจำนวนเจ้าหน้าที่เพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าในระยะเวลายาวนาน
 ส่วนการลงทุนในการคัดโครงการสู่สภาพในโรงเรียนที่คุ้มค่าในระยะยาว นั่นคือ ความสามารถในการ
 การสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้ที่มีพื้นฐานด้านความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับสู่สภาพ
 ตั้งแต่เยาว์วัย อันเป็นการลดปัญหาการเจ็บป่วย และลดงบประมาณการใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษา
 โรค และปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ซึ่ง
 เห็นได้ว่าโครงการสู่สภาพในโรงเรียนสามารถช่วยแก้ปัญหาสู่สภาพของนักเรียน และนำไปสู่การ
 แก้ปัญหาสู่สภาพของนักเรียนและประชาชนโดยส่วนรวมในอนาคตได้อย่างได้ผลดี ฉะนั้น โรงเรียน
 ระดับประถมศึกษาจึงต้องคัดโครงการสู่สภาพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องคำนึงถึง
 บทบาทความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาสู่สภาพของนักเรียน โดยคัดกิจกรรมส่งเสริมและสร้างเสริม
 สู่สภาพของนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างครบถ้วน

หน่วยงานที่มีบทบาทมากที่สุดในการคัดบริการการศึกษาระดับประถมศึกษา ก็คือ สำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดังจะเห็นได้จากจำนวนโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดกระจายอยู่
 ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ มีจำนวน 30,693 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 2520 : 13) และด้วยเหตุที่รัฐมีหน้าที่ในการคัดบริการการศึกษาระดับประถมศึกษาให้แก่เด็กอย่าง
 ทั่วถึงดีเอง จึงทำให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ห่างไกล
 และกระจัดกระจายกันไปทั่วทุกพื้นที่ แม้แต่ในพื้นที่ที่เรียกว่าเป็น "ถิ่นทุรกันดาร" หรือ "ท้องที่
 ทุรกันดาร" ก็มีโรงเรียนประถมศึกษาตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก โรงเรียนที่อยู่ในท้องที่ทุรกันดารเหล่านี้
 บางโรงเรียนอยู่ห่างไกลคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีรถยนต์หรือเรือยนต์โดยสารไปมาได้ตลอดปี
 นอกจากนี้บางโรงเรียนยังตั้งอยู่ในท้องที่ที่มีโรคภัยไข้เจ็บชุกชุมอีกด้วย (สำนักงานการประม
 ศึกษาศงหวัดสระบุรี 2528 : 216) ดังนั้น การคัดโครงการสู่สภาพในโรงเรียนเหล่านี้
 จึงเป็นโครงการที่น่าจะได้ให้ควมสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อเป็นการแก้ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บใน
 ท้องที่นั้น ช่วยให้นักเรียนและคนในชุมชนมีสู่สภาพดีขึ้น จากสภาพที่ห่างไกลและตำแหน่งที่ตั้งของ
 โรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ดังได้กล่าวมาแล้วนั้นน่าจะเป็นปัจจัยที่ขัดขวางการดำเนินงานโครงการ
 สู่สภาพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดีต่อกว่าโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ทั้ง ๆ ที่โดย

สภาพและความจำเป็นแล้ว โรงเรียนในถิ่นทุรกันดารควรจะต้องจัดโครงการถ่ายภาพในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยแก้ปัญหาถ่ายภาพในท้องถิ่นทุรกันดารอีกด้วย

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งใน 14 จังหวัดภาคใต้ ตั้งอยู่ทางชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของอ่าวไทย ประกอบไปด้วย 17 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ มีท้องที่ที่เป็น "ถิ่นทุรกันดาร" อยู่ในแต่ละอำเภอถึง 14 อำเภอ กับอีก 1 กิ่งอำเภอ และเป็น "ท้องที่กันดาร" 1 อำเภอ

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุดในภาคใต้ และมากเป็นอันดับ 10 ของประเทศไทย คือ ประมาณ 12,890 ตารางกิโลเมตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526:11) เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าและการคมนาคมขนส่ง เนื่องจากมีเส้นทางรถไฟ ถนนสายสำคัญ ๆ ผ่าน มีสนามบินพาณิชย์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพที่ผสมผสานกันหลายลักษณะ คือ มีทั้งพื้นที่ที่เป็นที่ราบสูง ป่าและภูเขา พื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่ม แม่น้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเล นอกจากนี้จังหวัดสุราษฎร์ธานียังมีลักษณะพิเศษต่างไปจากจังหวัดอื่น ๆ อีกคือ มีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นเกาะอยู่ในทะเล ซึ่งมีอยู่ถึง 3 อำเภอด้วยกัน และขณะนี้ทางจังหวัดยังมีโครงการต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินการอยู่ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาและถ่ายภาพของประชาชนต่อไปด้วย เช่น โครงการสร้างเขื่อนเชี่ยวหลาน โครงการเมืองหลัก โครงการพัฒนาพื้นที่ที่พิเศษ โครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อความมั่นคง เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวเหล่านี้เองจึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่เหมาะสมในการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดโครงการถ่ายภาพในโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารและไม่ได้อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ประกอบกับไม่มีผู้ใดทำการวิจัยหรือศึกษาในเรื่องสภาพและปัญหาการจัดโครงการถ่ายภาพในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดารในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาก่อน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าผลของการวิจัยในลักษณะนี้ นอกจากจะกระทบถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดโครงการถ่ายภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ในถิ่นทุรกันดารในปัจจุบันแล้ว ยังจะช่วยให้ครูและนักเรียน รวมไปถึงผู้บริหารและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพในโรงเรียนได้เห็นความสำคัญในเรื่องถ่ายภาพมากยิ่งขึ้น และจะเป็นแนวทางในการจัดโครงการถ่ายภาพในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการคัดโครงการสู่สภาพในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารและไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการคัดโครงการสู่สภาพในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารและไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานีเท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพการคัดโครงการสู่สภาพในโรงเรียน และเปรียบเทียบปัญหาการคัดโครงการสู่สภาพในโรงเรียน โดยศึกษาในด้าน การคัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การบริการสู่สภาพในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนสู่ศึกษา
3. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ถามผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร และไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานีเท่านั้น
4. จำนวนและรายชื่อโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนที่ได้รับการอนุมัติให้เป็นโรงเรียนที่กั้นดาร และโรงเรียนที่อยู่ในท้องที่กั้นดาร ในงวดปีงบประมาณ พ.ศ. 2526-2528 เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดโครงการสู่สภาพในโรงเรียนเป็นอย่างดี
2. คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนเป็นคำตอบที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง

สัมมุติฐานการวิจัย

โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารกับโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร
ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีปัญหาการคัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกัน

ความจำกัดของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้จากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว ผู้วิจัยไม่ได้สังเกต และ
สัมภาษณ์ด้วยตนเอง ซึ่งอาจคลาดเคลื่อนได้

คำจำกัดความในการวิจัย

การคัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง การคัดและดำเนินการในด้านการคัด
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการบริการสุขภาพแก่นักเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน
สุขภาพ เพื่อมุ่งในการส่งเสริม หรือเสริมสร้างสุขภาพให้นักเรียนและทุกคนในโรงเรียนทั้ง
ด้านร่างกายและจิตใจ

การคัดสิ่งแวดล้อม หมายถึง การคัดองค์ประกอบโรงเรียนในด้านกายภาพ จิตใจ
อารมณ์ สังคมอันมีผลต่อสุขภาพ ความสะอาดกลบภัยในการทำกิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่ม รวมทั้ง
การคัดให้มีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ

การบริการสุขภาพ หมายถึง การดำเนินการที่กระทำโดยครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
พยาบาล ทันตแพทย์ แพทย์และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินสภาวะทางสุขภาพ รักษา
ไว้ซึ่งสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง ส่งเสริมสุขภาพ และคุ้มครองสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน
ให้ดีที่สุด

การเรียนการสอนสุขภาพ หมายถึง กระบวนการคัดประสบการณ์ด้านการเรียนการสอน
สอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตส่วนที่เกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ
เจตคติ และการปฏิบัติของนักเรียนให้เป็นประโยชน์แก่สุขภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น

โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ใน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดให้
เป็นโรงเรียนที่กั้นตามมาตรา 7 และมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับ
เบี้ยกั้นดาร พ.ศ. 2524 และโรงเรียนที่อยู่ในท้องที่ที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดให้เป็น
ท้องที่กั้นตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกั้นดาร พ.ศ. 2524

โรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่กระทรวงศึกษาธิการไม่ได้ประกาศกำหนดให้เป็นโรงเรียนที่กันดาร ตามมาตรา 7 และมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกันดาร พ.ศ. 2524 และเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ในท้องที่ที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดให้เป็นท้องที่กันดารตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับเบี้ยกันดาร พ.ศ. 2524

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ หรือครูใหญ่ หรือผู้ปฏิบัติงานที่ราชการแทนบุคคลดังกล่าวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย